

Daňová kontrola

**Zvládněte ji bez
ztráty kytičky**

Zvoní telefon. Jen co ho zvednete, polije vás studený pot: volá finančák. Je něco špatně? Čeká vás popka? Nebo dokonce kontrola?!

Klid, neděste se. Daňové kontroly nejsou tak dramatické. V tomto e-booku se dozvíte, jak probíhají a co od nich očekávat. Odteď budete připravení na cokoliv.

E-book pro vás připravili účetní a daňoví specialisté z UOL. Když vás při čtení napadnou jakékoliv otázky, ozvete se nám. Rádi poradíme.

www.uol.cz

+420 910 190 008

info@uol.cz

PS: E-book jsme napsali, aby pomáhal.
Zdarma.

Sdílejte ho volně všem, komu by se mohl hodit.

Obsah

Na úvod: Kdo je správce daně?	4
Co vás čeká?	5
Ozve se vám správce daně	5
Popka: Postup k odstranění pochybností	5
Výzva k podání dodatečného přiznání	7
Daňová kontrola	8
Jaká máte práva a povinnosti?	9
Platební výměr	9
Trestní řízení	10
Místní šetření	10
Praktické tipy k daňovým kontrolám	12
DPH	12
Daň z příjmů	18

Na úvod: Kdo je správce daně?

Správce daně je **orgán**, který má za úkol vyměřit daň a zajistit, že ji stát vybere. Jde například o **finanční úřad**, finanční ředitelství nebo celní úřady.

Ve vašem případě půjde především o „berňák“ – tedy finanční úřad.

Co vás čeká?

Dobrá zpráva: Správce daně při prověřování daňových záležitostí většinou **postupuje v určitých krocích**. Můžete tedy předvídat, co se bude dít.

Ozve se vám správce daně

Drobnější nesrovnalosti se správce daně většinou snaží vyřešit **telefonicky nebo e-mailem**. Šetří to čas a nervy oběma stranám.

Dobré vědět:

Vyplácí se součinnost a vstřícnost. Úředníci a úřednice většinou v této fázi opravdu chtějí jen doladit drobné chyby a nechtějí přidělovat starosti ani vám, ani sobě.

Většinu nesrovnalostí takto s úřadem rychle vyřešíte. Pokud správce daně potřebuje prověřit víc skutečností, přejde k dalšímu bodu – „**popce**“.

Popka: Postup k odstranění pochybností

Zkratka POP nebo „popka“ skrývá právě „postup k odstranění pochybností“. Správce daně ho zahájí v této situaci:

- už jste **podali daňové přiznání**,
- správce daně má **konkrétní pochybnosti** o přiznání nebo o jiné písemnosti, kterou jste předložili.

Správce daně zahajuje POP výzvou. Výzva musí být konkrétní a jednoznačná tak, abyste na ni mohli reagovat. V opačném případě je nezákonná.

POP **není daňová kontrola**. Nepoužívá se ke komplexnímu prověření daňových povinností, slouží k odstranění dílčích, konkrétně formulovaných pochybností.

Správce daně ukládá povinnosti nebo přiznává práva **rozhodnutím**. Proti rozhodnutí se můžete odvolat, pokud zákon nestanoví jinak.

Výzva je také rozhodnutí. Správce daně vás vyzývá, abyste odstranili pochybnosti. Ve výzvě stanoví lhůtu, v případě POP **minimálně 15 dnů**. Proti výzvě se nemůžete samostatně odvolat. Můžete ale požádat o prodloužení lhůty. Správce daně musí na první žádost lhůtu prodloužit alespoň o takovou dobu, která v době žádosti do konce původní lhůty zbývala.

O průběhu POP správce daně sepíše protokol nebo úřední záznam. Po ukončení POP vydá **rozhodnutí o stanovení daně** (platební výměr, kterému se budeme věnovat dál).

POP a DPH

S postupem k odstranění pochybností se **nejčastěji setkáte u DPH**. Správce daně POP často zahajuje v případě, že vykážete **vysoký nadměrný odpočet**. Proto doporučujeme v případě obchodních transakcí, které nejsou běžné (ať obsahem nebo částkou), spolu s přiznáním k DPH zaslat správci daně související doklady a vysvětlení.

Tak zkrátíte dobu, po kterou správce daně nadměrný odpočet zadržuje. Správce daně vrátí nadměrný odpočet až na základě žádosti po ukončení POP.

Dobré vědět:

Od roku 2021 vám správce daně vyplatí tu část nadměrného odpočtu, kterou nezpochybňujete. Musí ale jít minimálně o 50 000 Kč.

Správce daně zahájí POP také v případě, kdy **údaje o dovozu nebo vývozu zboží v přiznání nesouhlasí** s údaji, které má k dispozici od celního úřadu. K nesouladu dochází někdy jen z časového hlediska, protože jsou údaje uvedeny do jiných období, než kdy dovoz nebo vývoz proběhl.

Někdy je ale důvodem to, že **nemáte k dispozici dovozní nebo vývozní JSD**, zatímco správce daně ano. Celní řízení totiž až na výjimky probíhá elektronicky a finanční a celní úřady tato data sdílejí. Stává se to v případě, že nedáte svojí spedici kontakt, na který má spedice JSD v elektronické formě (formát xml) zaslat.

Co je JSD?

Jednotný správní doklad. Používá se při dovozu zboží ze zemí mimo Evropskou unii. Má jednotnou podobu pro všechny země EU.

POP může správce daně zahájit u jakékoli daně.

Výzva k podání dodatečného přiznání

Správce daně vás může vyzvat, abyste podali dodatečné přiznání. Dělá to, když **nepodáte přiznání** nebo když se domnívá, že vám doměří daň. V takovém případě je to jeho povinnost. Pokud by rovnou zahájil daňovou kontrolu, bude nezákonná.

Výzva se používá proto, abyste dostali **šanci neplatit 20% penále**. To se při podání dodatečného přiznání nevyměřuje, ale při doměrku po daňové kontrole ano.

Dodatečné přiznání musíte **podat ve stanovené lhůtě**, jinak vám správce daně 20% penále vyměří. Vyměří ho také v případě, že přiznání na vyšší daň podáte v průběhu daňové kontroly.

Daňová kontrola

Daňová kontrola slouží ke **komplexnímu prověření daňových povinností**. Provádí se u jedné daně za jedno zdaňovací období. Může probíhat i pro víc daňových řízení, ale ve vztahu k jednomu daňovému subjektu. Typicky to tak bývá u kontrol DPH, kdy správce daně kontroluje daň za více měsíčních zdaňovacích období najednou.

Co je daňové řízení?

Řízení, které vede správce daně, aby vám vyměřil daň, vybral ji, zkontroloval, že plníte daňové povinnosti, nebo vymohl daň, kterou dlužíte.

Správce daně může zahájit daňovou kontrolu tak, že vám **zašle oznámení o zahájení**. V něm vymezí, co a v jakém rozsahu bude kontrolovat. Může ji ale také zahájit „postaru“, tedy podepsáním protokolu o zahájení.

Kontrola i POP můžou probíhat **na půdě finančního úřadu, u vás, případně i jinde**, například v účetní firmě.

Správce daně, pod kterého místně spadáte, může **delegovat provedení kontroly na jiného správce daně**. Děje se to standardně, přetížené pražské finanční úřady například delegují kontroly finančním úřadům na Moravu. Bohužel se v praxi stává, že jeden podnikatelský subjekt má otevřených vícero kontrol (např. na daň z přidané hodnoty) u více správců daně.

Jaká máte práva a povinnosti?

Musíte například:

- zajistit místo pro kontrolu
- předkládat informace a důkazy
- nezatajovat je

Máte právo:

- zúčastnit se jednání správce daně s vašimi zaměstnanci
- předkládat důkazy
- vyvracet pochybnosti

Při ukončení kontroly vám správce daně zašle **výsledek kontrolního zjištění** a stanoví lhůtu, ve které se k němu vyjádříte. Opět můžete požádat o prodloužení lhůty. Když je vyjádření relevantní, může k němu správce daně přihlédnout a kontrolní zjištění změnit ve váš prospěch.

Pokud tomu tak není, následuje **vydání platebního výměru**.

Platební výměr

Platební výměr je **rozhodnutí**. Jako každé rozhodnutí nabývá právní moci, pokud už není možné se proti němu odvolat.

Jak funguje odvolání?

Proti platebnímu výměru se můžete odvolat **do 30 dnů ode dne doručení**.

Den doručení v praxi nastává, když se přihlásíte do datové schránky. Pokud se nepřihlásíte, nastává po 10 dnech od dodání dokumentu do datové schránky.

Jedná se o tzv. zákonnou lhůtu, kterou **není možné prodloužit**.

Proto do konce lhůty podejte alespoň nějaké odvolání, klidně prázdné, blanketní. Do rozhodnutí o odvolání ho můžete libovolně doplňovat.

Co je to blanketní odvolání?

Odvolání, ve kterém chybí odvolací důvody. Můžete ho podat, pokud ještě nemáte důvody připravené.

O odvolání může rozhodnout správce daně, který platební výměr vydal. Pokud to neudělá, postoupí odvolání nadřízenému správci daně, tedy **Odvolacímu finančnímu ředitelství**. Pokud odvolání zamítne i ředitelství, je další cestou soudní řízení.

Soudní řízení

Pokud nesouhlasíte s rozhodnutím správce daně o odvolání, můžete proti němu **podat žalobu**.

A co když soud potvrdí rozhodnutí správce daně? Můžete podat **kasační stížnost** k Nejvyššímu správnímu soudu.

Splatnost daně

Daň je splatná do **15 dnů od nabytí právní moci** platebního výměru. V praxi po případném zamítnutí odvolání.

Dobré vědět:

Tato lhůta se prodlužuje o soudní řízení vedené v dané věci.

Trestní řízení

Pokud správce daně nabude dojmu, že mohlo dojít ke spáchání **trestného činu zkrácení daně**, podává trestní oznámení.

Za tento trestný se považuje zkrácení daně, cla, pojistného na sociální a zdravotní pojištění, pokud škoda přesahuje 100 000 Kč. Sčítají se případná pochybení i za více zdaňovacích období.

Místní šetření

Místní šetření slouží správcům daně k **ověření daňových subjektů**, k získání důkazů apod. Místně příslušný správce daně může místní šetření provádět v rámci celé ČR, místně nepřislušní správci daně pak v rámci obvodu své místní příslušnosti.

Dobré vědět:

K provedení místního šetření **není nutná vaše součinnost**, ale není možné ho provádět proti vaší vůli. Správce daně například nemůže násilně vstoupit do vašich obchodních prostor.

Na základě místního šetření **není možné stanovit daň**. Jeho výsledky ale mohou sloužit jako podklad k zahájení POP nebo daňové kontroly.

Praktické tipy k daňovým kontrolám

Důkazní břemeno při prokazování skutečností, které uvádíte v přiznání, **leží primárně na vás**. Pokud ale uváděné skutečnosti prokážete, přechází důkazní břemeno na správce daně. Správce daně musí vyvrátit věrohodnost důkazních prostředků, které jste použili. Pokud správce daně důkazní břemeno unese, vrací se zpátky k vám. Vy pak musíte nevěrohodnost důkazů vyvrátit.

Proto doporučujeme: **Připravte se na prokazování**. Počítejte s tím, že budete prokazovat, že jste uskutečnili transakce tak, jak jste je uvedli účetnictvím nebo evidencí.

DPH

Nejčastější prověřování se týká DPH. Správce daně obvykle prověřuje aktuální nárok na odpočet **formou POP**. Při větším rozsahu prověřování zahajuje daňovou kontrolu.

Na co si dávat pozor?

Nárok na odpočet DPH je vaším nezpochybnitelným právem. Správce daně ho může zpochybnit pouze z těchto důvodů:

- a) Zpochybní, že jste deklarované plnění (zboží nebo služby) skutečně přijali.
- b) Zpochybní, že jste přijaté plnění použili pro ekonomickou činnost.
- c) Prokáže, že jste se účastnili podvodu na DPH. K tomu za současné praxe stačí, když prokáže, že jste věděli nebo mohli vědět, že se účastníte na podvodu.

Základ je samozřejmě prevence. Věnujte pozornost jednotlivým transakcím úměrně jejich finanční hodnotě.

Jak předejdete popsáním pochybnostem?

a) Správce zpochybní, že jste deklarované plnění skutečně přijali.

Mějte zdokumentováno, že jste plnění přijali.

V případě **zboží** jsou důkazními prostředky např. objednávka, kupní smlouva, podepsané dodací listy, doklady o přepravě, dobře vedená skladová evidence prokazující naskladnění zboží.

V případě **drahých dodávek** si o přijatém zboží pořídte foto nebo videodokumentaci, v extrémních případech zvažte notářský zápis o přijetí dodávky. Dále se vám budou hodit přijaté faktury a doklady o úhradě. Vyšší důkazní hodnotu mají úhrady provedené bankovním převodem.

Doporučujeme **archivovat e-mailovou korespondenci** o transakci, ve které domlouváte objednávku, její specifikace, změny, podmínky dodání, způsob předání apod. E-mailová komunikace má jako důkaz značnou váhu.

Pokud jde o služby, platí stejné podmínky.

V případě **reklamních služeb** archivujte **výstupy z médií**, kde se reklama objevila, uložte si fotky nebo video billboardů apod. Dokumentujte reklamní akce, kde rozdáváte vzorky zboží. U marketingových studií by mělo být zřejmé, že se studie týkají vašeho konkrétního podnikání.

U **softwaru** archivujte informace o tom, jak byl dodán, kde je uložen, jaké má technické specifikace a jaké jsou možnosti stažení.

b) Správce daně zpochybní, že jste přijaté plnění použili pro ekonomickou činnost.

Jednoduché prokazování budou mít například e-shopy, pokud jde o **úhrady kartami nebo převodem**. To by spolu s evidencí z e-shopu a skladovou evidencí mělo prokázat, že plnění skutečně proběhlo. Podle naší zkušenosti takto předložené důkazy správci daně nezpochybňují.

Pokud jde o **dodání strojů a technologií**, ukládejte si předávací protokoly, zápisy ze zkušebního provozu, foto a videodokumentace.

Pokud jde o **dodání staveb**, budou se vám hodit podepsané předávací protokoly, zápisy z jednání, foto a videodokumentace nebo stavební deník.

c) Správce daně prokáže, že jste se účastnili podvodu na DPH.

Tento bod bývá při kontrolách DPH **nejproblematictější**. Pokud totiž správce daně nemůže vyvrátit, že jste plnění přijali nebo poskytnuli, soustředí se na to, aby prokázal, že jste se účastnili na daňovém podvodu. Případně že jste o účasti věděli nebo mohli vědět, protože jste **nejednali v dobré víře**.

Nařknout vás může třeba z důvodu, že jste si svého obchodního partnera dostatečně neprověřili nebo obchodní partner nebyl dostatečně etablovaný na trhu.

Dobré vědět:

Možnost odepření nároku na odpočet v případě účasti na daňovém podvodu vyplývá i z judikatury Evropského soudního dvora.

Finanční správa částečně popsala okolnosti, které ji mohou vést k závěru, že jste mohli vědět o své účasti na daňovém podvodu. Tyto body uvedla v *Upozornění na podvody v oblasti daně z přidané hodnoty – poskytování pracovní síly*, které zveřejnila v roce 2017. Za indikátory, že by transakce mohla být zatížena podvodem, považuje například toto:

- **Obchodní partner vznikl nedávno**, nemá historii a zkušenosti.
- **Je řízen osobami bez zkušeností**, nemá oprávnění k podnikání, je neznámý ve svém oboru.
- **Je řízen osobami ze zahraničí**, kde je nižší cena práce (Ukrajina, Bulharsko, Rumunsko), dochází ke změnám statutárních orgánů.
- Předmět podnikání uvedený v obchodním rejstříku **neodpovídá uskutečňované podnikatelské činnosti**.
- Sídlo je ve virtuálním sídle.
- **Obchody nejsou uzavírány v sídle** obchodního partnera, ale ve veřejných prostorách.
- **Nejsou zveřejňovány účetní závěrky**, případně pokud jsou, data mohou nasvědčovat o neschopnosti splácet závazky.
- **Partner není běžně k zastížení** nebo pouze na zahraničním telefonním čísle.
- Plnění jsou poskytována **za cenu významně nižší**, než je obvyklé.
- **Smlouvy nejsou uzavřeny písemně**, chybí v nich sankce, jsou vágně formulovány, jejich obsah se liší od skutečně poskytovaných plnění (místo poskytnutí pracovní síly – smlouva o dílo).
- **Platební podmínky jsou neobvyklé** – platby do zahraničí, velké částky v hotovosti, na účty jiných osob apod.

Důkazní břemeno, aby výše uvedené pochybnosti prokázal, je na správci daně.

Na druhou stranu, jak uvádí judikatura ESD, po vás nemůže požadovat ověřování, která vám nepřísluší.

Deklarovaný dodavatel

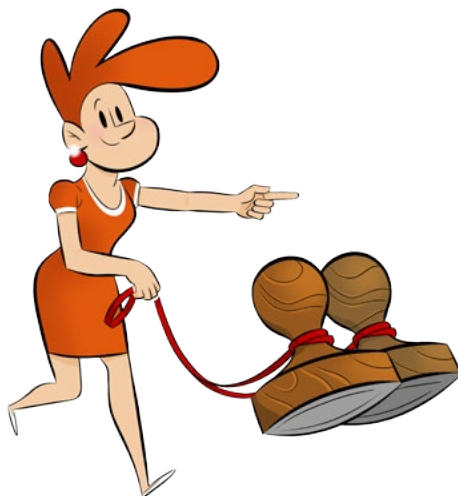
Finanční správa dlouhodobě zastává názor, že pokud odběratel nemůže prokázat, že mu plnění poskytl dodavatel uvedený na daňovém dokladu, nemá nárok na odpočet. Podmínka pro uznání nároku na odpočet totiž je, že **prokážete, že vám plnění poskytli plátce.**

Tento přístup je **v rozporu s judikaturou Evropského soudního dvora**, která stanovuje, že pokud splníte hmotněprávní podmínky (plnění jste skutečně přijali a použili pro ekonomickou činnost) a nebyli jste si vědomi účasti na daňovém podvodu, není možné vám nárok na odpočet odepřít. Bohužel přístup Finanční správy dlouhodobě potvrzují rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Na toto pozor!

V praxi se setkáváme s až absurdními příklady transakcí: vágní dokumentace transakce, statutární orgány obchodních partnerů z Ukrajiny nebo Ruska, jednání v restauraci, předchozí zkušenost s obchodním partnerem nulová, milionové částky předávané v hotovosti. V takových případech se uskutečnění plnění a dobrá víra prokazují obtížně.

Naše doporučení

Říďte se výší částek, které jsou u dané transakce ve hře. Finanční správa po vás nemůže požadovat, abyste si hráli na soukromého detektiva nebo abyste zjišťovali skutečnosti, ke kterým nemáte přístup. Nemůžete například zjišťovat, jestli protistrana plnění přiznala, zdanila apod.

Na druhou stranu: Čím vyšší částky, tím víc usilujte o prověření obchodního partnera. **Prověřte např.:**

- obchodní rejstřík
- zveřejnění účetních závěrek
- prokazatelnou hospodářskou minulost dodavatele
- uvěřitelný způsob navázání obchodního kontaktu
- jestli není dodavatel nespolehlivý plátce
- jestli má funkční webové stránky (to samozřejmě není podmínkou)
- jestli je běžně dostupný pro jednání
- jestli není ze třetích zemí
- jestli nepožaduje úhrady velkých částek v hotovosti
- jestli transakce odpovídá běžnému hospodářskému styku
- jestli nenabízí podezřele nízkou cenu

Případně požádejte o prokázání totožnosti. To ale není standard v obchodním styku.

V případě, že dodavatel více z uvedených kritérií vypadá podezřele, **radši odstupte od transakce**.

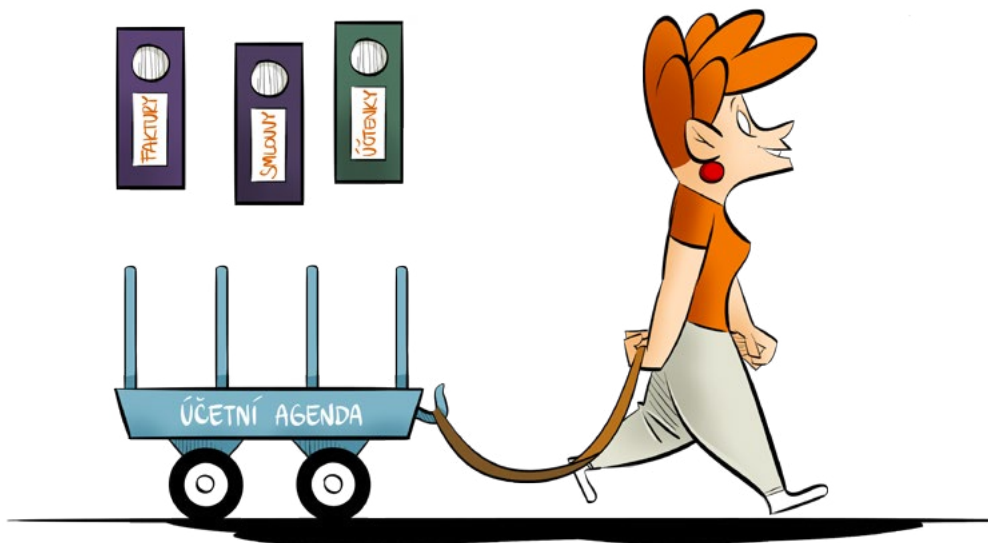
Kdyby se stalo, že správce daně zasáhne, **transakce se vám prodraží o desítky procent**. Doměří vám DPH v sazbě 10–21%, 20% penále z neuznaného odpočtu a přibližně 10% úrok z prodlení v roční sazbě.

Daň z příjmů

Daň z příjmů vychází v první řadě ze **správně vedeného účetnictví**. Proto jsme připravili pár tipů z praxe, které mají na správné účetnictví vliv.

Ocenění zásob

Nakupované zásoby se **oceňují pořizovacími cenami** (hodnota pořízeného zboží plus související náklady jako přeprava, clo apod.). Zásoby, které vytvoříte vlastní činností, **oceníte vlastními náklady**. V takovém případě si musíte vytvořit kalkulace, kterými stanovíte, jaké náklady a v jaké výši budou vstupovat do jednotky vytvořených zásob. Může se jednat o strojní výrobu, stavební výrobu, ale třeba i tvorbu reklamy. Zásoby vlastní výroby, které jste do konce roku nedodali, musíte zaúčtovat na sklad a nesmí v daném roce ovlivňovat výsledek hospodaření.

Skladová evidence

Pokud nakládáte se zásobami, musíte **vést průběžně skladovou evidenci**. Evidujte příjmy a výdeje ze skladu, ceny, za které jste zásoby přijali na sklad, a hodnotu prodaného zboží. Tu stanovíte buď metodou FIFO, nebo váženým aritmetickým průměrem. To v praxi nelze provést bez specializovaného softwaru.

Inventory

Další povinností, kterou stanoví zákon o účetnictví, je **fyzická inventarizace zásob a hmotného majetku** na konci roku. Po inventarizaci upravit stavy v účetnictví tak, aby korespondovaly s údaji zjištěnými při inventurách.

Pozor!

Chybějící skladová evidence a inventory mohou vést správce daně k pokušení prohlásit účetnictví za neprůkazné.

V praxi se skladová evidence a inventarizace vyžaduje i při kontrolách DPH. Prokazuje, že jste zboží pořídili a použili pro svoji ekonomickou činnost.

Transfer pricing

Transakce mezi tzv. spojenými osobami by měly být **za ceny obvyklé**, jinými slovy tržní ceny. Pokud tomu tak není (což se může stát), měli byste být schopní to vysvětlit. Pokud vysvětlení nemáte, může správce daně upravit základ daně z příjmů.

Co jsou spojené osoby?

Typicky osoby, které mají podíl na jiných osobách vyšší než 25 %. Dále osoby, které mají shodné statutární orgány, osoby blízké apod.

Pokud podnikáte ve skupině subjektů, které mezi sebou uskutečňují hospodářské operace, doporučujeme provést inventuru jednotlivých transakcí, prověřit ceny, za které fakturujete, a připravit si pro správce daně vysvětlení těchto cen.

Kontrole se nevyhnete. Ale už jste na ni připravení

I při maximálním dodržování všech pravidel se může stát, že na vás přijde kontrola. Nebojte se, není to konec světa! Najděte si daňového poradce a **začněte se aktivně bránit**. Obranu podložte co největším množstvím důkazů.

Nebo **svěřte své daně a účetnictví UOL**. Při daňových kontrolách vás zastupujeme a spolupracujeme s uznávanými daňovými poradci. Proto máme za sebou řadu úspěšných daňových kontrol, které nezbrzdily podnikání našich klientů.

Hodte účetnictví a daně za hlavu. Chytáme.

www.uol.cz
+420 910 190 008
info@uol.cz

PS: Náš e-book je pro všechny zdarma.
Sdílejte ho volně všem, komu by se mohl hodit.